

besværre ikke havde Leilighed til at samtale med, forinden Endringsforslaget blev stillet, vilde have gjort det. Hvad de formelle Mangler angaaer, kunne disse vistnok meget let forklares efter den Skjæbne, Forslaget har haft. Jeg saae i Betænkningen, at Mindretallets afgivende Mening var nævnt; men jeg tænkte ikke paa at see efter, om den ogsaa var opført paa Endringslisten for ibag, og af den Grund kan det let forklares, at alle de fornødne Hensyn ikke ere tagne; men forøvrigt troer jeg ikke, at der er skeet nogen væsentlig Skade derved, fordi selve Hovedpunktet er klart nok. Bliker Forslaget vedtaget, vilde de andre Endringer meget let, saaledes som der er skeet ved andre Leiligheder, kunne sættes igjennem ved 3die Behandling; bliver det forkastet, ja saa var det ikke engang værd at forvirre Sagen ved at opstille alle disse mindre Endringer, som vilde følge af Forslaget. Jeg kommer nu til det Punkt, som den ærede Rigsdagsmand for Sæby (Fischer) gjorde gjældende, at den mærkværdige Omhed, jeg havde for Sorø Akademi, maatte komme af, at jeg selv kunde have Brug for Pengene, at jeg selv var Veiler til dem, saaledes troer jeg det var, han udtrykte sig. I saa Henseende maa det være mig tilladt at bemærke, at det ingenlunde er Tilfældet, at jeg er Veiler til dem, hverken til mig selv eller til den Skole, hvorved jeg er ansat; jeg veed, at Skolen idetmindste ikke for Dieblikket begjærer mere, end den allerede har derfra, og jeg haaber, at det heller ikke i den nærmeste Fremtid skal blive nødvendigt i den Henseende at fremsføre noget Omstø for Skolen, men derimod er det ganske vist, og det har jeg heller ikke lagt Skjul paa, at det er min Mening, at der er andre Diemed, som med fuld saa megen Ret kunne kræve en Fyldestgjørelse ved Sorø Akademis Midler, og jeg udtalte udtrykkelig ved Finantslovens 1ste Behandling, at jeg derved tænkte paa en større Almeenoplysning her i Landet. Jeg troer virkelig, med al Agtelse, saavel for den polytechniske Lærestanstalt som for Theatret og for al den Virkning, de kunne have for Landet baade directe og indirecte, at Almeenoplysningens Udbredelse er for Tiden af saa overordentlig stor Vigtighed, at de andre Anstalter foreløbig maatte

kunne hjælpe sig med de Midler, der ere henhæftede til dem, og Sorø Akademi derved faae Lov til at bruge; hvad det mulig kunde faae tilovers — Noget, der jo ikke for Dieblikket er synderlig Udset til — til at fyldestgjøre det nævnte Formaal. Jeg tillod mig udtrykkelig at paavise, at man i de senere Aar havde lignet saameget paa Communerne, at dette i Forbindelse med de senere, mindre gunstige Aar neppe vilde tillade for det Første at trykke til den Kilde; og jeg veed da ikke, hvor man skulde søge hen uden til en saadan særegen Fond. Vi gaae jo hver Dag en mere og mere demokratisk Udvikling imøde — det troer jeg, alle Forhold her og udenlands tydelig nok maae stille os for Die — men er dette Tilfældet, saa troer jeg ogsaa, man maa sige, at det er et overordentlig vigtigt Statsformaal, at Oplysningen kan blive saa almindelig trindt om i Landet som muligt; jeg troer, at det er Noget, som de ærede Herrer, der ved denne Leilighed have forsvaret den polytechniske Lærestanstalt og som tidligere have forsvaret Theatret og andre lignende i og for sig meget gavnlige Anstalter, ellers ingenlunde glemme; det er meget ofte, at det bliver sagt, at Folket ikke er modent, ikke udvillet nok til det eller det, hvorfor skulde vi da ikke see at hjælpe, lidt paa den Mangel af Udvikling, som er tilstede? (Tscherning: Det kan Sorø Akademi ikke gjøre). Ja, den ærede Rigsdagsmand siger, at Sorø Akademi ikke kan gjøre det, og jeg indrømmer ogsaa villig, at det kun er et lille Middel (Tscherning: alle Midler ere smaa i den Retning). Ja, hvor smaa Midlerne end ere, maa man ingenlunde forsmaae dem, thi af mange Vække smaa bliver jo dog en stor Na (Stemmer: Ja!). Jeg troer endelig, at hvis man skulde tænke paa at handle i Stifternes Land — man kunde tage dem lige fra Abalon til Hølsberg — vilde de have mere Medfølelse for det danske Folk i dets store Heelhed end enten for den polytechniske Lærestanstalt eller selv, som der blev nævnt, for det kongelige Theater, hvortil Hølsberg dog ikke gav sin Formue. Til Slutning skal jeg endnu engang tillade mig at anbefale Mindretallets Forslag til Thingets Velvilje og, om muligt, til Antagelse. Jeg skal kun beklage, at idet-